

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת גדעון סער

1595/25/פ

הצעת חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו (תיקון – הזכות לשוויון)

הוספת סעיף 5א¹ .1 בחוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו¹, אחרי סעיף 5 יבוא :

"שוויון בפני החוק 5א. כל אזרח שווה בפני החוק; אין פוגעים בזכויות הפרט של אדם מחמת דת, גזע ומין."

דברי הסבר

בשנת 1992 חוקקה הכנסת את חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו. חוק-יסוד זה לא מעגן בצורה מפורשת את אחד העקרונות החשובים ביותר בכל משטר דמוקרטי – הזכות לשוויון. עם זאת, הפסיקה קבעה כי עיקרון השוויון נגזר מכבוד האדם. בהכרזה על הקמת מדינת ישראל נאמר כי המדינה "תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה, בלי הבדל דת, גזע ומין...". עיגון הזכות לשוויון בחוק יסוד יחזק את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, כפי שהם מגולמים גם במגילת העצמאות. כאמור, בפסיקה הוכרה הזכות לשוויון כנגזרת מכבוד האדם. כך, למשל בבג"צ 5394/92 אורי הופרט נגד "יד ושם" : "היום ניתן לעגן את עקרון השוויון בחוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו. עיגון כזה משמעותו העלאת עקרון השוויון למדרגה נורמטיבית חוקתית, על-חוקתית".

אף בהצעת תנועת החירות לחוקת יסוד למדינת ישראל בהתייחסות לזכות החוקתית לכבוד האדם וחירותו בפרק ב' סעיף (1) נכתב : "במדינת ישראל שווים בני-האדם בפני החוק, ושווה כבודם האישי". בסעיף (2) נכתב שם : "בשום מקרה לא תהא המדינה מפלה אדם לטובה או לרעה, בשום מידה שהיא, מטעמי גזע, צבע, עור, דת, לשון, מין או מטעמי מוצא לאומי, חברתי או עדתי, או מטעמי השקפות פוליטיות או אחרות, או מטעמי רכוש וקניין".

יובהר, כי בתיקון המוצע אין כל פגיעה באופיייה ובזהותה של ישראל כמדינה יהודית והוא בא לבסס את עיקרון השוויון בין אזרחיה בזכויות הפרט – שוויון אזרחי ולא שוויון לאומי.

התיקון המוצע יתרום לחיזוק הסולידריות והחוסן החברתי.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת גדעון סער וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/295).

הצעת החוק זהה לפ/24/295 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 150.

כ"ג בטבת התשפ"ג (16.01.2023)